

ВІДГУК

рецензента, доктора педагогічних наук, професора
Тернопільської Валентини Іванівни, на дисертаційне дослідження

Мищак Людмили Михайлівни

на тему «Педагогічні умови інтеграції студентської молоді до
соціокультурного середовища великого міста »,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
011 – Освітні, педагогічні науки

**Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок науковими
програмами, планами, темами.**

Серед пріоритетних виховних завдань сучасної освіти важливого значення набуває формування у студентської молоді соціального досвіду, адже саме цей аспект досвіду особистості забезпечує активну інтеграцію й адаптацію її в суспільстві, допомагає розв'язувати різноманітні життєві проблеми. Зокрема, молодь, яка переїжджає до великих міст для здобуття вищої освіти, зіштовхується з численними викликами щодо адаптації до нових соціокультурних умов урбанізованих територій. При цьому спостерігаємо недостатність ефективних технологій, методик для організації соціокультурної інтеграції студентської молоді до умов великого міста та відсутність консолідації зусиль усіх суб'єктів освітньої діяльності у цьому напрямі. З огляду на це, обрана Л.М. Мищак для дисертаційного дослідження проблема є досить актуальною не лише для педагогіки, а й інших галузей наукового знання, таких, як соціальна педагогіка, психологія та соціологія.

Дисертаційна робота Л. М. Мищак пов'язана з тематичним планом науково-дослідної роботи кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

До найбільш істотних наукових результатів дисертаційної роботи Л.М. Мищак відносяться:

- визначення та теоретичне обґрунтування провідних педагогічних умов та змістовно-технологічного забезпечення інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста;
- визначення сутності поняття «інтеграція студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста».

Нові факти, одержані здобувачем.

Дисертанткою уперше теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено педагогічні умови та змістовно-технологічне забезпечення інтеграції молоді до соціокультурного середовища великого міста; ефективними педагогічними умовами визначено: забезпечення адаптаційно-освітньої підтримки; формування інтеграційного освітнього середовища; стимулювання соціальної взаємодії та участі у позанавчальній діяльності; розроблено критерії інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста: соціальний, побутовий, освітній, комунікаційний) з відповідними показниками, схарактеризовано рівні інтегрованості студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз тексту дисертації Л.М. Мищак та змісту її публікацій дають змогу стверджувати, що дисертанткою опрацьовано значну кількість літератури (128 найменувань, у тому числі 7 – іноземною мовою). Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації Л.М. Мищак, ґрунтуються на аналітичному огляді наукових джерел, нормативних і програмних документів, науково-методичної літератури з проблеми дослідження; порівнянні, систематизації, класифікації й узагальненні теоретичних та емпіричних даних.

Відмітимо, що дисертаційна робота Л.М. Мищак характеризується змістовністю, достатнім ступенем обґрунтованості авторських позицій, що свідчить про високі аналітичні здібності автора, наявність навичок застосування наукових теоретичних і емпіричних методів, вміння аргументовано викладати матеріал.

З огляду на це, можна стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційної роботи Л.М. Мищак підтверджуються результатами дослідження та достатньо обґрунтовані.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів.

Дисертаційна робота Л.М. Мищак містить нові, раніше не захищені наукові положення, теоретичні та емпіричні результати дослідження спрямовані на успішне розв'язання чотирьох наукових завдань. Отримані здобувачкою результати можна коротко сформулювати таким чином: визначено сутність поняття «інтеграція студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста»; визначено і схарактеризовано критерії, показники, рівні інтегрованості студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста; здійснено експериментальну перевірку ефективності педагогічних умов та змістовно-технологічного забезпечення інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста.

Для застосування в освітньому процесі закладів вищої освіти надзвичайно корисними є розроблене автором методичне забезпечення: (методичні рекомендації, програми лекцій, семінарів та ін.) для кураторів, керівників груп, заступників деканів з виховної роботи щодо інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста; авторські модифіковані діагностичні методики для дослідження рівня інтегрованості студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації.

Зазначаємо, що матеріали дисертаційного дослідження вже впроваджено у практику роботи УДУ імені Михайла Драгоманова, Національного університету біоресурсів та природокористування України, Національного транспортного університету, Національного університету “Запорізька політехніка”, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Результати дослідження можна рекомендувати для використання у закладах вищої освіти у системі соціально-виховної роботи, у практичній роботі кураторів академічних груп, системі післядипломної освіти.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (128 найменувань), 16 додатків. Загальний обсяг дисертації – 242 сторінки.

У дослідженні визначено об’єкт, предмет і мету, сформульовано завдання, забезпечено відповідність завдань та висновків, які логічно впливають зі змісту основного тексту дисертації.

У першому розділі – «Теоретичні засади інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста» – проаналізовано стан дослідженості проблеми у теорії і освітній практиці, розкрито особливості соціокультурного середовища великого міста та його роль у розвитку студентської молоді.

У другому розділі – «Аспекти інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста» – обґрунтовано педагогічні умови інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста, визначено критерії, показники, рівні інтегрованості студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста. презентовано результати констатувального етапу експерименту.

У третьому розділі – «Змістовно-технологічне забезпечення педагогічних умов інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста» – представлено змістовно-технологічне забезпечення педагогічних умов інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста та здійснено оцінку й аналіз результатів експериментальної роботи.

Додатки до роботи є інформативними і слугують вагомим науково-методичним підґрунтям для впровадження в освітній процес розроблених педагогічних умов інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста.

Дисертаційна робота Л.М. Мищак за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дисертаційним дослідженням.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях.

Основний зміст і результати дисертаційного дослідження висвітлено у 20 публікаціях автора, з яких 16 одноосібні, а саме: 4 статті у наукових фахових виданнях України; 2 статті у зарубіжному періодичному науковому виданні, внесеному до міжнародних наукометричних баз; 16 – у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертацій.

Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення одержаних дисертанткою результатів, зазначимо окремі дискусійні положення та висловимо деякі зауваження й побажання до змісту роботи:

1. У 1 розділі (п.1.1.1.2) розкриваються теоретичні засади інтеграції молоді у соціокультурне середовище великого міста. Але, на наш погляд, виклад теоретичного матеріалу перевантажено цитатами та викладенням думок різних науковців. Тому особиста думка дисертантки не завжди проглядається в тексті. Уважаємо, що підсилення саме аналітичної складової позитивно вплинуло б на зміст цього розділу.

2. Робота набула б більшої досконалості якби дисертантка ширше й ґрунтовніше представила сучасний зарубіжний досвід щодо інтеграції студентської молоді в соціокультурне середовище великого міста й динаміки змін цього процесу у глобалізованому світі, окреслила можливості такого досвіду у сьогодення.

3. На наш погляд, значним здобутком дисертантки є розробка педагогічних умов інтеграції студентської молоді у соціокультурне середовище великого міста (п. 2.1). Проте, слід було б більш детально у тексті дисертації представити виокремлення процедури експертного відбору й оцінювання ефективності зазначених умов.

4. Зміст дисертації значно збагатився якби дисертантка, характеризуючи особливості інтеграції студентської молоді у соціокультурне середовище великого міста, розкрила виховний потенціал студентського самоврядування.

Однак висловлені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої роботи.

Дисертаційне дослідження «Педагогічні умови інтеграції студентської молоді до соціокультурного середовища великого міста» за параметрами актуальності та практичної спрямованості, самостійності, завершеності заслуговує на високу оцінку і може бути рекомендованим до захисту у спеціалізованій у вченій раді за спеціальністю 011 – освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри
соціальної освіти та соціальної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова

Валентина Тернопільська

Зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

Підпис _____
« _____ » 20 ____ р.